

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1843

XII. Statut der Synode zu Wittstock über Testamente von Geistlichen, Absolution von Excommunicirten, Gesindelohn, Kirchenbibliotheken &c. vom Jahre 1464.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54314)

XII. Statut der Synode zu Wittstock über Testamente von Geistlichen, Absolution von Excommunicirten, Gefindelohn, Kirchenbibliotheken u. vom Jahre 1464.

Wedego, dei gracia Episcopus havelbergensis, Vniuerso clero per nostram ciuitatem et dioecesim havelbergensem vbilibet constituto, Salutem In domino Sempiternam. Vt multis super bonis defunctorum questionibus oriri solitis in clero caucius via precludatur, hortamur, quod quouis nostre dioecesis clericus, a Jure testari non prohibitus, commoditate captata Testamentum siue vltimam suam voluntatem pro lege seruandam de inofficioso tamen non accusabilem rite et canonice sollicitus curet ordinare. Libertatem quoque semper obtineat vnus quisque, eandem suam voluntatem usque ad extremum vite exitum, dum nisi rationis compos fuerit, immutandi, emendandi et innouandi tocies quociens voluerit, Nec ad approbationem aliquam obtinendam necessario sit astrictus. Si quis tamen suspicetur Ac sibi caucius in tempore prospicere velit, ne vltima sua voluntas Impugnari, accusari uel alias impedi forte valeat, Ille de mero beneplacito suo tantum a nobis aut Curie nostre officiali et non aliis obtineat approbati, Contraria sententia de necessaria approbatione et consensu ad aperiendum a nobis aut aliquo preposito requirendo et habendo, Si qua alias in modum statuti pronunciata uel practicata reperitur, Quam veluti preiudiciale nobis necnon clericis nostris grauem, de presenti reuocamus ac de medio tolli volumus, penitus non obstante. Porro si quis de executoribus sui testamenti prouidere velit, virum uel viros ydoneos non aliene dioecesis, sed in dioecesi havelbergensi domicilium et moram habentes, ad huiusmodi deputari precipimus, ne deficiente coercione contingat executionem plus debito prorogari, Quos etiam testamentarios necnon heredes admonemus, quatenus omnia relicta legata uel donata eorum dispositioni et fidei commissa negligentia et malicia semotis in vsus debitos fideliter distribuant et conuertant, ut de commissis, Inuentis ac distributis nobis aut Curie nostre officiali legalem cum documentis oportunis tempore suo requisiti possint reddere rationem. Clericorum vero Intestatorum decedentium, quamuis heredes extent, non tamen illi aut quouis alii de bonis eorum se intromittant, Sed omnem ipsorum dispositionem, adhibita consideratione, an intuitu ecclesie an persone acquisita sint, et an heredes extent an non extent ac aliis, prout canones censent fiendam, ad nos nostrumque iudicium noerint fore deuolutam.

Insuper, quamuis excommunicati, quorum etiam absolutio a papa requirenda esset, possint in mortis articulo permissione Juris communis a suis sacerdotibus secundum ecclesie formam absolui, et dummodo aliud non obsistat communicari, Inungi et ecclesiastice sepulture tradi; Tamen ut illis excommunicatis occasio taliter usque ad extremum perseverandi subtrahatur et metuentes eo magis in tempore sanitatis absolui festinent, Statuimus quod taliter absoluti non recipiantur ad ecclesiasticam sepulturam, Nisi prius pro eis fideiussores deputentur, non quod illi excommunicationem statim in se transferant, Sed ad satisfaciendum sub eisdem censuris in suo statu et in ipsos monitione premissa ferendis firmiter se atringant, Quorum tunc nomina plebanus iudici uel actori conscripta presentari faciat requisitus. Quod si fideiussores haberi nequeant, adhuc in loco sacro non sepeliantur, Nisi sepultura a nobis aut eo, cui hoc committendum duxerimus, specialiter fuerit Impetrata. Tali namque prouisione adhibita, quamvis ecclesiastica sepultura iusto motiuo differatur, finaliter tamen eis non negatur. Heredes etiam et propinqui ad satisfaciendum modo premissis sponte quasi se obligant, Qui alias de jure ad id essent cum majori forte difficultate postea compellendi.

Item quilibet clericus clericos vel laicos utriusque sexus in seruiicio suo habens, eisdem soluere debet debitum pretium in termino, ad quem se fecerunt conueniri. Quod si ipsi seruientes Infra an-

num, a tempore conductionis eorum computandum, sibi dari non procurauerint, cum effectu nolumus successefforem conductionis post dictum conductionis annum ad solvendum hujusmodi pretium obligari, Sed sibi Imputent, quod debitum sibi pretium dari non procurauerunt in termino presinito.

Item possessiones et redditus ecclesiarum missalibus inscribantur. Nullus etiam ecclesie sue libros ad domum propriam uel alium locum secum recipiat pro horis legendis, ne per negligentiam amittantur aut alias, prout sepe visum est, defendantur. Item cum processibus siue mandatis quicumque requisitus fuerit, executionem a tergo mandati manu sua taliter scribat, quod de persona executoris loco et die executionis facte liquide constare possit. Alioquin aliquid illorum peramplius omittendo delinquens arbitrarie punietur.

Item Nullus plebanus recipiat Cappellanum peregrinum et ignotum, nisi visis formatis suis et aliis literis commendaticijs approbatum.

Item Quilibet plebanus, in loco murato habitans, habeat statuta prouincialia et synodalia. Aliorum vero locorum plebani habeant statuta synodalia ad minus. Quilibet etiam hujusmodi statuta et statuenda singulis annis apud alia statuta synodalia conscribat. Eaue nostro In spiritualibus vicario post lapsam duorum mensium exnunc requisitus exhibeat oculatim, si penam ob hoc condignam voluerit euitare. Datum wistock in publica synodo per nos celebrata anno domini Millesimo quadringentesimo Sexagesimo quarto, Secunda feria post dominicam Misericordia domini, nostro Sub Secreto.

XIII. Statut der Synode zu Wittstock über das Verhältniß der Altaristen und Officianten, vom Jahre 1465.

Wedego, dei gratia Episcopus havelbergensis, Vniuerso clero per nostram Ciuitatem et dioecesim Havelbergensem vbilibet constituto, Salutem in domino sempiternam. Ex frequentibus parochialium sacerdotum, nec non altarium patronorum querelis accepimus, Quod plerique altarium rectores in tollendis fructibus siue prouentibus satis vigiles, de officio debito, propter quod fructus dantur, sibi curam aliquam inpositam vix agnoscunt, et dum nimia auaritate fructus siue prouentus capiunt ac ad eos solos oculos cordis reflectunt, Etiam officiantes, per quos interdum ea regunt, propter tenuitatem portionis sibi relicte remissi fiunt et in exequendis officiis exactam diligentiam non impendant. Vnde deuotorum fidelium suis largis erogationibus propter augmentum diuini cultus et certum officium impendendum dicta altaria dotari curantium piis votis illuditur, ecclesia diffamatur et a foundationibus beneficiorum plurimi retrahuntur. Nos igitur volentes emendare preterita et quantum possumus aduersus futura cauere, hac ordinatione per totam nostram dioecesim havelbergensem perpetuo valitura sanximus, Quod quilibet altarista uel in persona propria officium ex vicarie uel commende sue fundatione uel alios qualitercumque debitum diligenter perficiat uel loco sui, nisi ex fundatione per dioecesanum confirmata ad residentiam astringatur, ad id taliter expediendum, habeat idoneum officiantem, cui medietatem prouentuum altaris pro suo stipendio teneatur assignari. Ne tamen ex hoc cuiquam melior officiantis quam intitulati condicio videatur, Illam portionem accipi volumus de illis prouentibus, qui deducta parte, que pro incumbentibus oneribus, videlicet caritatiuo subsidio forsitan Imposito, vidualibus, luminalibus et aliis hujusmodi supportandis necessaria fuerit, expedite reperiantur superesse. Nec pro diuidendis frumentis aut alia specie contendere habeat officians, Sed data ei pecunia de fructis iuxta consuetudinem loci computando sit contentus. In constituendis vero dictis officiantibus